

Zadeva C-195/20 PPU

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

8. maj 2020

Predložitveno sodišče:

Bundesgerichtshof (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

21. april 2020

Obtoženec:

XC

Druga stranka v postopku:

Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof

BUNDESGERICHTSHOF (ZVEZNO VRHOVNO SODIŠČE, NEMČIJA)

SKLEP

[...] (ni prevedeno)

z dne

21. aprila 2020

v kazenski zadevi

proti

XC

[...] (ni prevedeno)

zaradi, med drugim, posilstva

Druga stranka v postopku:

Generalbundesanwalt

beim Bundesgerichtshof (zvezni generalni tožilec pri zveznem vrhovnem sodišču)

Šesti kazenski senat Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) je 21. aprila 2020 sklenil:

1. Sodišču Evropske unije se na podlagi člena 267 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) v predhodno odločanje predloži to vprašanje:

Ali je treba člen 27(2) in (3) Okvirnega sklepa Sveta z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami (2002/584/PNZ) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 34, Okvirni sklep Sveta 2002/584/PNZ), kakor je bil spremenjen z Okvirnim sklepom Sveta 2009/299/PNZ z dne 26. februarja 2009 (UL 2009, L 81, str. 24), razlagati tako, da pravilo specialnosti ne nasprotuje ukrepu, vezanemu na odvzem prostosti, za neko drugo dejanje, ki je bilo storjeno pred predajo in se razlikuje od dejanja, zaradi katerega je bila oseba predana, če je ta oseba po predaji prostovoljno zapustila ozemlje odreditvene države članice, jo je druga izvršitvena država članica zaradi novega evropskega naloga za prijetje pozneje ponovno predala na ozemlje odreditvene države članice in je druga izvršitvena država članica podala soglasje h kazenskemu pregonu, sojenju in izvršitvi kazni zaradi tega drugega dejanja?

2. Revizijski postopek se prekine do odločitve Sodišča Evropske unije o vprašanju za predhodno odločanje.

Obrazložitev:

- 1 Šesti kazenski senat Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) mora odločiti o reviziji obtoženca zoper sodbo Landgericht Braunschweig (deželno sodišče v Braunschweigu, Nemčija) z dne 16. decembra 2019. Landgericht Braunschweig (deželno sodišče v Braunschweigu) je obtoženca spoznalo za krivega hudega posilstva v steku z izsiljevanjem, izenačenim z ropom, ki je bilo storjeno leta 2005 na Portugalskem, ker je v skladu z ugotovitvami v sodbi 2. septembra 2005 okoli 22.30 v kraju Praia da Luz (Portugalska) zamaskiran in oborožen, med drugim z ukrivljeno sabljo, vdrl v hišo takrat 72-letne Američanke, jo zvezal in ji zamašil usta, jo z upogljivim kovinskim predmetom približno 15 minut tepel po prsih, spodnjem delu trebuha, rokah in zadnjici, jo nato vaginalno posilil in nazadnje prisilil, da mu je izročila gotovino. Obsodilo ga je na enotno kazen zavora sedmih let, v katero je vključilo posamezne kazni iz sodbe Amtsgericht Niebüll (okrajno sodišče v Niebüllu, Nemčija) z dne 6. oktobra 2011, in v to enotno kazen zavora v razmerju 1:1 vštelo pripor zaradi predaje, ki je bil izvršen v Italiji.
- 2 Obtoženec z revizijo med drugim očita kršitev pravila specialnosti iz člena 83h(1), točka 1, nacionalnega Gesetz über die Internationale Rechtshilfe in Strafsachen (zakon o mednarodni pravni pomoči v kazenskih zadevah, IRG), ki je bil uveden z Gesetz zur Umsetzung des Rahmenbeschlusses über den Europäischen Haftbefehl

und die Übergabeverfahren zwischen den Mitgliedstaaten der Europäischen Union (zakon o prenosu Okvirnega sklepa o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami) z dne 20. julija 2006 (BGBl. I, str. 1721).

I.

- 3 Postopek za sprejetje predhodne odločbe temelji na tem dejanskem stanju:
- 4 1. V začetku leta 2016 je proti obtožencu potekal kazenski postopek zaradi spolne zlorabe otroka. Tribunal de Relacao de Evora (pritožbeno sodišče v Evori, Portugalska) je na podlagi evropskega naloga za prijetje, ki ga je iz tega razloga 23. avgusta 2016 izdalo Staatsanwaltschaft Hannover (državno tožilstvo v Hannoveru, Nemčija), dovolilo predajo obtoženca nemškim pravosodnim organom, pri čemer se ta ni odpovedal pravilu specialnosti. Obtoženec je bil 22. junija 2017 predan Nemčiji in je do 31. avgusta 2018 v celoti prestal kazen zapora enega leta in treh mesecev, ki mu je bila izrečena zaradi spolne zlorabe otroka. Nato se je za obdobje petih let začelo varstveno nadzorstvo, pri čemer je sodišče obtožencu odredilo navodilo, naj se vsaj enkrat na mesec osebno javi pri svojem svetovalcu.
- 5 2. Med izvrševanjem kazni je bil pogojni odlog izvršitve zaporne kazni iz zgoraj navedene sodbe Amtsgericht Niebüll (okrajno sodišče v Niebüllu) z dne 6. oktobra 2011, s katero je bil obtoženec zaradi trgovine s prepovedanimi drogami v velikih količinah v desetih primerih obsojen na enotno kazen zapora enega leta in devetih mesecev, preklican. Staatsanwaltschaft Flensburg (državno tožilstvo v Flensburgu, Nemčija) je 22. avgusta 2018 pri Tribunal de Relacao de Evora (pritožbeno sodišče v Evori) vložilo predlog za odpoved uporabe pravila specialnosti in zahtevalo soglasje k izvršitvi kazni. Ker soglasje ni bilo podano pravočasno, je bil obtoženec 31. avgusta 2018 izpuščen iz zapora. 18. ali 19. septembra 2018 je odšel na Nizozemsko, pozneje pa se je odpravil v Italijo.
- 6 3. Zaradi izvršitve sodbe Amtsgericht Niebüll (okrajno sodišče v Niebüllu) je bil izdan nov evropski nalog za prijetje, na podlagi katerega je bil obtoženec 27. septembra 2018 prijet v Italiji in 18. oktobra 2018 predan Nemčiji. Pred tem je italijanski izvršitveni organ 10. oktobra 2018 za to izdal dovoljenje.
- 7 4. Staatsanwaltschaft Braunschweig (državno tožilstvo v Braunschweigu, Nemčija) je še z enim evropskim nalogom za prijetje z dne 12. decembra 2018 od italijanskega izvršitvenega organa dodatno k dovoljenju z dne 10. oktobra 2018 zahtevalo soglasje h kazenskemu pregonu kaznivega dejanja, ki je predmet tega postopka. Pritožbeno sodišče v Milanu je to soglasje podalo 22. marca 2019.
- 8 5. Obtoženec je bil od 23. julija 2019 do 11. februarja 2020 v zvezi z obravnavano zadevo v priporu. Potem ko je portugalski izvršitveni organ v vmesnem času podal soglasje k izvršitvi enotne kazni zapora iz sodbe Amtsgericht Niebüll (okrajno sodišče v Niebüllu), se ta kazen izvršuje od 12. februarja 2020. Obtoženec bo do 7. junija 2020 prestal dve tretjini te enotne kazni zapora. Nato bo treba v skladu z nacionalno zakonodajo odločiti o pogojnem odlogu izvršitve preostanka kazni. Trenutno kot naslednji ukrep odvzema prostosti v vrsti še naprej

velja pripor, ki je bil odrejen za obravnavani postopek. Če bo prišlo do pogojnega odloga izvršitve preostanka kazni ali potem, ko bo kazen v celoti izvršena, bo nalog za prijetje, izdan v tej zadevi, ponovno na vrsti za izvršitev.

II.

- 9 1. Senat meni, da je treba za odločitev o reviziji odgovoriti na vprašanje za predhodno odločanje. Vsebina člena 27(2) in (3) Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ je bila s členom 83h(1) in (2) IRG prenesena v nacionalno pravo. Zato je razlaga člena 83h(1) in (2) IRG odvisna od razlage člena 27(2) in (3) Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ. Če bi se izkazalo, da za obravnavano kaznivo dejanje velja varstvo na podlagi pravila specialnosti, bi bilo to pomembno za odločitev senata. Sodišče Evropske unije je sicer presodilo, da proti predani osebi lahko poteka pregon in se jo lahko obsodi zaradi kaznivega dejanja, za katero velja varstvo na podlagi pravila specialnosti, preden je prispelo soglasje izvršitvene države članice, vendar samo, če se v fazi pregona ali sojenja v zvezi s tem kaznivim dejanjem ne uporabi nobenega ukrepa, vezanega na odvzem prostosti (sodba Sodišča Evropske unije z dne 1. decembra 2008, C-388/08, Leymann in Pustovarov, točka 76). V skladu z nacionalno sodno prakso to pomeni, da tudi ni mogoče izreči enotne kazni, ki bi vključevala kazen, za katero velja varstvo na podlagi pravila specialnosti [...] (ni prevedeno).
- 10 V obravnavani zadevi je bila izrečena enotna kazen, izvršen pa je bil tudi pripor, pri čemer sklep o odreditvi pripora še vedno velja. Ne glede na to, da bo nalog za prijetje najpozneje po izvršitvi kazni ponovno na vrsti za izvršitev, ima na izvrševanje kazni v drugi zadevi že zdaj učinke ukrepa, vezanega na odvzem prostosti (glej današnji sklep senata o nujnem postopku predhodnega odločanja).
- 11 2. Predlog za sprejetje predhodne odločbe je potreben zato, ker ni mogoče niti najti upoštevne sodne prakse Sodišča Evropske unije ali sodne prakse Sodišča, ki bi se jo lahko uporabilo v tej zadevi, niti pravni položaj ni vnaprej jasen [...] (ni prevedeno). Zlasti se v zvezi s členom 83h(2), točka 1, IRG tudi zagovarja stališče, da varstvo na podlagi pravila specialnosti ne velja samo v primeru prostovoljne vrnitve na ozemlje Zvezne republike Nemčije [...] (ni prevedeno).
- 12 3. Zato je senat Sodišču Evropske unije na podlagi člena 267, prvi odstavek, točka (a), in tretji odstavek, PDEU predložil to vprašanje za predhodno odločanje in na podlagi člena 107(2) Poslovnika Sodišča z dne 25. septembra 2012 (UL 2012, L 265, str. 1, Poslovnik Sodišča EU), ki je bil nazadnje spremenjen 26. novembra 2019 (UL 2019, L 316, str. 103), predlaga Sodišču, naj nanj odgovori:
- 13 Člen 27(2) in (3) Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ je treba razlagati tako, da pravilo specialnosti ne nasprotuje ukrepu, vezanemu na odvzem prostosti, za dejanje, ki je bilo storjeno pred predajo in se razlikuje od dejanja, zaradi katerega je bila oseba predana, če je ta oseba po predaji prostovoljno zapustila ozemlje odreditvene države članice, jo je druga izvršitvena država članica zaradi novega

evropskega naloga za prijetje pozneje ponovno predala na ozemlje odreditvene države članice in je druga izvršitvena država članica podala soglasje h kazenskemu pregonu, sojenju in izvršitvi kazni zaradi tega drugega dejanja.

III.

- 14 Senat je zavzel to stališče:
- 15 1. Obtoženec je varstvo na podlagi pravila specialnosti, do katerega je bil upravičen zaradi predaje portugalskih izvršitvenih organov 22. junija 2017, izgubil zato, ker se je najpozneje 19 dni po svoji izpustitvi prostovoljno odpravil na Nizozemsko in pozneje v Italijo.
- 16 (a) To velja, čeprav se je bil obtoženec v okviru varstvenega nadzorstva zavezan vsaj enkrat na mesec javiti pri svojem svetovalcu. V nasprotju z izgubo varstva na podlagi pravila specialnosti, do katere na podlagi člena 27(3)(a), prva varianta, Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ (člen 83h(2), točka 1, prva varianta, IRG) pride zato, ker oseba ne zapusti ozemlja države članice prosilke, namreč v primeru odhoda na podlagi člena 27(3)(a), druga varianta, Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ (člen 83h(2), točka 1, druga varianta, IRG) glede na jasno besedilo teh določb ni bistveno, da je bil obtoženec dokončno izpuščen. Uporaba tega pogoja se v primeru odhoda tudi ne zahteva. Z omejitvijo na dokončno izpustitev, ki je zakonsko določena, če oseba ne zapusti ozemlja države članice prosilke, se namreč varuje tistega, ki se ob spoštovanju zakonodaje ukloni zapovedi prebivanja. Kdor ob kršitvi zapovedi prebivanja prostovoljno zapusti državo članico prosilko, ne potrebuje takega varstva.
- 17 (b) Varstvo na podlagi pravila specialnosti preneha že ob prostovoljni zapustitvi ozemlja države članice prosilke. Kdor prostovoljno zapusti državo članico, ki se strinja, da se ji zaradi predaje, za katero velja varstvo na podlagi pravila specialnosti, omejijo njene suverene pravice, se ne glede na vrnitev ne more več sklicevati na to varstvo. V tem primeru namreč ponovno prebivanje v državi članici prosilki ni več posledica predhodne predaje. To dokazuje tudi člen 27(3)(a), druga varianta, Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ (člen 83h(2), točka 1, druga varianta, IRG), v skladu s katerim je po vrnitvi prijetje dovoljeno tudi pred iztekom varstvenega roka 45 dni (člen 27(3)(a), prva varianta, Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ (člen 83h(2), točka 1, prva varianta, IRG)). Poleg tega v skladu s členom 14(1)(b) Evropske konvencije o izročitvi velja, da varstvo na podlagi načela specialnosti, če zadevna oseba zapusti državo prosilko, ugasne [...] (ni prevedeno). Prepričljivega razloga za to, da bi bilo treba tak položaj na podlagi Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ presojeti drugače, ni mogoče najti.
- 18 2. Obtoženec bi vsekakor izgubil varstvo na podlagi načela specialnosti, ki izhaja iz predhodne predaje s strani portugalskega izvršitvenega pravosodnega organa, ker se je zaradi predaje s strani italijanskega izvršitvenega organa na podlagi še enega evropskega naloga za prijetje „znova vrnil“ v Nemčijo v smislu

člena 27(3)(a), druga varianta, Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ (člen 83h(2), točka 1, druga varianta, IRG). Da se je to zgodilo zaradi predaje, torej ne iz avtonomnih razlogov obtoženca, glede tega ne more ničesar spremeniti. Navedenih določb v primerih, v katerih je oseba predhodno prostovoljno zapustila ozemlje države prosilke, vsekakor ni treba razlagati tako, da varstvo na podlagi pravila specialnosti v primeru izsiljene vrnitve ne preneha. Že iz besedila navedene določbe ni mogoče razbrati omejevalnega elementa prostovoljnosti. Tudi na podlagi razlage, pri kateri se upošteva cilj Okvirnega sklepa o evropskem nalogu za prijetje (glej sodbo Sodišča Evropske unije z dne 28. junija 2012, C-192/12 PPU, West, točka 49), ni potrebna razširitev te določbe za ta element, s katero bi se dopolnilo njeno besedilo. Cilj, ki ga uresničuje Okvirni sklep, je zlasti poenostaviti in pospešiti pravosodno sodelovanje, njegov namen pa je prispevati k temu, da Unija postane območje svobode, varnosti in pravice (glej navedeno sodbo Sodišča Evropske unije, točka 53). Poleg tega je cilj Okvirnega sklepa o evropskem nalogu za prijetje nadomestitev sistema izročitve s sistemom načelnega medsebojnega priznavanja kazenskega pregona in kazenskih sodb (glej navedeno sodbo Sodišča Evropske unije, točka 54). Da se ne bi ogrozilo uresnitve tega cilja, je treba pogoje za pravilo specialnosti, ki strukturno nasprotuje poenostavitvi in pospešitvi pravosodnega sodelovanja, razlagati restriktivno.

- 19** 3. Nazadnje je izvršitveni pravosodni organ, ki je obtoženca predal, podal soglasje, ki je potrebno na podlagi člena 27(3)(g) Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ. Izvršitveni pravosodni organi v smislu člena 27(3)(g) Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ so v obravnavanem postopku in v primerih nadaljnje predaje zaradi več zaporednih evropskih nalogov za prijetje samo izvršitveni organi države članice, ki je izvedla zadnjo predajo (v zvezi s tem glej navedeno sodbo Sodišča Evropske unije, točka 80), v obravnavanem primeru torej samo italijanski organi. Soglasje portugalskih izvršitvenih organov v obravnavanem postopku ni potrebno niti iz razlogov varstva suverenosti. Države članice so namreč na podlagi člena 1(2) Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ načeloma zavezane k izvršitvi vsakega evropskega naloga za prijetje; države članice lahko njegovo izvršitev zavrnejo in zanj postavijo pogoje samo v primerih, ki so določeni v členih od 3 do 5 Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ (glej navedeno sodbo Sodišča Evropske unije, točki 55 in 65). Portugalski izvršitveni organ se je imel možnost tako pri izvršitvi prvega evropskega naloga za prijetje kot tudi pri zahtevi po soglasju k izvršitvi drugega evropskega naloga za prijetje (člen 27(4) Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ) sklicevati na določbe iz členov od 3 do 5 Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ, česar pa v nobenem od teh dveh primerov ni storil.
- 20** Sicer ni mogoče povsem izključiti, da do zadržkov v smislu členov od 3 do 5 Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ pride šele pri podajanju soglasja k postopku, ki je predmet te zadeve. Vendar bi se bili v tem primeru glede na načela, na katerih temelji Okvirni sklep, na te zadržke, če bi bili pogoji glede obtoženca izpolnjeni, dolžni sklicevati tudi italijanski izvršitveni organi (glej navedeno sodbo Sodišča Evropske unije, točka 68). Očitno je, da pogoji za

pridrške, navedene v členu 4(6) in členu 5(3) Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ, na katere se ne morejo sklicevati vse izvršitvene države članice, v obravnavanem primeru niso izpolnjeni. Sicer je varstvo suverenosti pravilo, ki odstopa od načela medsebojnega priznavanja (člen 1(2) Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ), ki ne more onemogočiti cilja, ki ga uresničuje Okvirni sklep, namreč poenostaviti in pospešiti predaje med pravosodnimi organi držav članic ob upoštevanju medsebojnega zaupanja med njimi (glej navedeno sodbo Sodišča Evropske unije, točka 77).

IV.

- 21 Sodišče Evropske unije mora ta predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnavati po nujnem postopku (člen 107 Poslovnika Sodišča Evropske unije). Predložitveno sodišče je podalo ločen predlog za uporabo nujnega postopka.

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

Priloga k sklepu šestega kazenskega senata Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) z dne

21. aprila 2020 [...] (ni prevedeno)

Vsebina nacionalnih določb, upoštevanih v obravnavani zadevi

Zakon o mednarodni pravni pomoči v kazenskih zadevah

Člen 83h Specialnost

(1) Osebe, ki jo je država članica predala na podlagi evropskega naloga za prijetje, se ne sme:

1. kazensko preganjati, kaznovati ali ji kako drugače odvzeti prostost za kaznivo dejanje, ki je bilo storjeno pred predajo in se razlikuje od kaznivega dejanja, zaradi katerega je bila predana, in
2. izročiti ali predati tretji državi ali odstraniti v tretjo državo.

(2) Odstavek 1 se ne uporablja, kadar:

1. predana oseba, ki je imela možnost zapustiti ozemeljsko področje uporabe tega zakona, tega ne stori v 45 dneh po svoji dokončni izpustitvi ali se na to ozemlje po odhodu znova vrne;
2. storjeno dejanje ni kaznivo s kaznijo zapora ali ukrepom, vezanim na odvzem prostosti; [za storjeno dejanje ni zagrožena kazen zapora ali ukrep, vezan na odvzem prostosti]

3. kazenski postopek ne daje podlage za uporabo ukrepov, vezanih na odvzem prostosti;
 4. bi bila predana oseba kaznovana s kaznijo ali ukrepom, ki ni vezan na odvzem prostosti, četudi bi lahko ta kazen ali ukrep povzročila omejevanje osebne prostosti, ali
 5. se zaprosena država članica ali predana oseba odpove pravilu specialnosti.
- (3) Predana oseba morebitno odpovedno izjavo po predaji poda na zapisnik sodnika ali državnega tožilca. Odpovedna izjava je nepreklicna. Predano osebo se pouči o nepreklicnosti izjave.